

श्री गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा
द्वारा संचालित

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड
कला व विज्ञान महाविद्यालय,
मूर्तिजापूर - ४४४९०६, जि. अकोला.

Email : artssciencecollege@rediffmail.com Website : www.rgcollmzr.org

Ph. No. 07256-243951, Fax No. 07256-242021

NAAC - CGPA : 2.63

दमयंति
२०१८-१९

आमचे स्फूर्तिस्थाने

स्व. गोविंदसिंह राठोड

स्व. संजयभाऊ राठोड

स्व. सुनिल राठोड

आमचे संजिवक

मा.डॉ. आर.जी. राठोड
संस्थापक अध्यक्ष

मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड
उपाध्यक्षा

मार्गदर्शक

मा. डॉ. व्ही. आर राठोड
सचिव

मा. डॉ. ए. आर राठोड
सहसचिव

मा. डॉ. एम. जी राठोड
सदस्य

श्री गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा द्वारा संचालित

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मूर्तिजापूर

दमयंति

२०१८-२०१९

मार्गदर्शक

मा.डॉ. आर. जी. राठोड

संपादन समिती

प्रा.एस.के. शाह

प्रा.डॉ. ए.एस. निमकर

प्रा.डॉ. पी.एम. माकोडे

प्रा.जी.डी. शेंडे

प्रा. एन.पी. भालेराव

प्रा.व्ही.व्ही. कपीले

प्रा.डॉ. ए.एस. तानकर

प्रा.डॉ. एस.एस. कवर

विद्यार्थी संपादक

भारती लव्हाळे

सुषमा चव्हाण

मुद्रक

श्री. गुरुदेव प्रिन्टर्स

महात्मा फुले संकुल, अभियंता भवन समोर, शेगांव नाका, अमरावती.

Mob : 9766656620

प्रकाशक

प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड, कला व विज्ञान महाविद्यालय, मूर्तिजापूर

टीप :- साहित्यातून व्यक्त झालेली मते त्या-त्या कवी, लेखकांची समजावीत.

अध्यक्षीय मनोगत ....

‘शिक्षण’ हा प्रत्येकाचा अधिकार आहे. पण ते शिक्षण सर्वापर्यंत पोहचविणे हे आपले सामाजिक कर्तव्य आहे. हीच सामाजिक बांधिलकीची भावना आमच्या शैक्षणिक कार्याची मुलभूत प्रेरणा आहे.

आज आमच्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये हजारो विद्यार्थी शिक्षण घेतात. त्यांच्या यशातच आमच्या कार्याची फलश्रुती सामावली आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा, यासाठी आमच्या महाविद्यालयाकडून सातत्याने विविध उपक्रमांचे आयोजन केले जाते. नवप्रवेशीत विद्यार्थ्यांसाठी आठवडाभर्याची कार्यशाळा, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, व्यक्तिमत्त्व विकास, कार्यशाळा, स्नेह-संमेलन, क्रीडा स्पर्धा, या सारख्या कार्यक्रमातून विद्यार्थी घडविण्याचा आमचा प्रयत्न असतो.

‘दमयंति’ हा आमचा आणखी एक स्तुत्य उपक्रम आहे. ज्यातून महाविद्यालय विद्यार्थ्यांना लेखनासाठी आवाहन करते. आणि विद्यार्थी आपल्या अबोल भावनांना मोकळी वाट करून देतात. यातच वार्षिकांकाचे यश सामावले आहे.

वार्षिकांक निर्मितीत ज्यांनी सिंहाचा वाटा उचलला असे आमचे प्राचार्य डॉ. ए. पी. चर्जन, संपादक मंडळ व प्राध्यापक वृंद यांना शुभेच्छा देतो. आणि हा वार्षिकांक आपणास आवडेल अशी आशा करतो.

डॉ. आर.जी. यठोड
अध्यक्ष, गो.रा.शि.प्र.मं. दहातोंडा

प्राचार्यांच्या लेखनीतून ....

सुसंस्कृत मानवी जीवनात साहित्याला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. साहित्य ही एका अर्थाने मानवी जीवनाची प्रतीकृती आहे. तो सुख-दुःखात्मक अनुभवांचा आलेख ही ठरतो आपल्या भावनांना प्रभाविपणे व्यक्त करण्याचे साहित्यासारखे दुसरे प्रभावी माध्यम नाही.

आमचे महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाप्रती नेहमीच बांधिल राहिले आहे. त्यासाठीच आम्ही अभ्यासक्रमासोबत अभ्यासपूरक उपक्रमांचे आयोजन करित असतो. 'रामदर्पण' या पत्रकातुनही भित्ती विद्यार्थ्यांच्या साहित्याभिमुचीचा परिचय येत राहतो. त्याशिवाय 'दमयंति' हा आमचा अतिशय महत्त्वपूर्व उपक्रम आहे. कारण त्यातुन विद्यार्थी अधिक चांगल्या प्रकारे स्वतःला सादर करतात. त्याच्या भाव-भावनांना व्यक्त करतात.

त्याच बरोबर वार्षिकांतात एकूण वर्षभरात आयोजित कार्यक्रमाचा आढावा सुध्दा येऊन जातो. महाविद्यालयातील विविध विभागाच्यावतीने आयोजित कार्यक्रमांची माहिती सुध्दा वाचकांना होते.

महाविद्यालयात होणाऱ्या सर्व उपक्रमांना मा. अध्यक्ष श्री.डॉ. आर.जी. राठोड सरांचे मार्गदर्शन व सहकार्य नेहमीच मिळत आले आहे. या वार्षिकांकास पुर्णत्वात होण्यासाठी डॉ.राठोड सरांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे धन्यवाद मानतो. तसेच संपादक मंडळ, विद्यार्थी संपादक, प्राध्यापक वृंद, विद्यार्थी यांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन करुन हा वार्षिकांक आपल्या सुपूर्द करतो.

डॉ. ए. पी. चर्जन
प्राचार्य

संपादकीय ....

'साहित्य' हा समाजाचा आरसा असतो. आणि त्यात समाजाचे प्रतिबिंब उमटत असते. आमचे विद्यार्थी म्हणजे आजच्या नवसमाजाचे कृतीशील प्रतिनिधी आहेत. त्यांच्या विविध साहित्य प्रकारातून आजच्या समाजाची व समाजमनाची स्थिती-गती समजायला मदत होते.

'दमयंति' हा आमचा वार्षिकांक दरवर्षी विद्यार्थ्यांना लेखन करण्यास प्रवृत्त करणारा उपक्रम आहे. विद्यार्थी देखील त्यामाध्यमातून आपल्या सुक्त भावनांना लेखनीच्याद्वारे प्रवाहीत करतात. विविध विभागाच्या अभ्यास मंडळाच्या वतीने राबविण्यात येणारे नानाविध उपक्रमांचा धावता आढावा सुद्धा या वार्षिकांकात प्रकट झाला आहे.

हा वार्षिकांक पुर्णत्वास नेण्यासाठी मा.डॉ. आर.जी. राठोड साहेबांचे, मा.प्राचार्य डॉ. ए.पी चर्जन सरांचे बहुमोल मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले, त्यांचे आभार मानतो.

तसेच संपादक मंडळातील सदस्य, प्राध्यापक वृंद, विद्यार्थी संपादक, लेखक, कवी यांचेही आभार व्यक्त करतो..

हा वार्षिकांक पूर्ण करण्याचा आम्ही सर्वोतोपरी प्रयत्न केला आहे. तरी काही उणिवा राहिल्यास आपण त्याकडे दूरक्ष करुन हा वार्षिकांक स्वीकाराल अशी अपेक्षा ठेवून येथेच विराम घेतो.

प्रा. एम.के. शाह

श्री. गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोडा

कार्यकारी मंडळ

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर.जी. राठोड (एम.बी.बी.एस)	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ. श्री. व्ही. आर. राठोड (एम.डी.)	सचिव
४	मा.डॉ. श्री. अनिल आर. राठोड (एम.बी.बी.एस.डी.सी.एच)	सहसचिव
५	मा.डॉ. श्री. मोतिसिंह गो. राठोड (एम.एस)	सदस्य
६	मा.श्री. आर.एस. जाधव (से.नि.पो.अधि.)	सदस्य
७	मा.श्री. जी.बी. आडे (सामाजिक कार्यकर्ते)	सदस्य

स्थानिक व्यवस्थापन समिती

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर.जी राठोड	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ. एम.जी. राठोड	सदस्य
४	मा.श्री. आर.एस. जाधव	सदस्य
५	मा.डॉ. विजय आर. राठोड	सदस्य
६	मा.डॉ. अनिल आर. राठोड	सदस्य
७	प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन	सचिव
८	प्रा.डॉ. ए.एस. निमकर	शिक्षक प्रतिनिधी
९	प्रा.डॉ. पी.एम. माकोडे	शिक्षक प्रतिनिधी
१०	श्री.पी.टी. राठोड	शिक्षकेत्तर प्रतिनिधी

श्री. गोविंदसिंह राठोड शिक्षण प्रसारक मंडळ, दहातोंडा
श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय
मुर्तिजापुर जि. अकोला

सल्लागार समिती

अ.क्र.	सभासदाचे नाव	हुद्दा
१	मा.डॉ. आर. जी. राठोड	अध्यक्ष
२	मा.सौ. दमयंतीबाई आर. राठोड	उपाध्यक्ष
३	मा.डॉ. विजय आर. राठोड	सचिव
४	मा.डॉ. अनिल आर. राठोड	सचिव
५	मा.डॉ. एम.जी. राठोड	सचिव
६	मा.श्री. आर.एस. जाधव	सदस्य
७	मा.डॉ. के. एम. कुळकर्णी	सदस्य
८	मा.अॅड. कृष्णकुमार मारवाल	सदस्य
९	मा.डॉ. अनंतकुमार भुईंभार	सदस्य
१०	मा.इंजि. ए. आर. अग्रवाल	सदस्य

जगून बघ

जन्माला आला आहेस
थोड जगून बघ
जीवनात दुःख खुप आहे थोड सोसुन बघ
चिमुटभर दुःखाने कोसळू नकोस
यशाची चव चाखुन बघ
अपयश येत, निरखुन बघ
डाव मांडणं सोप असते
थोड खेळून बघ
घरटे बांधण सोप असतं
थोडी मेहनत करून बघ
जगणं कठीण असत मरण सोप असतं
दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ
जीणं-मरणं एक कोड असतं
जाता जाता एवढं सोडवून बघ !

- प्राची इंगोले

फक्त मैत्री

आयुष्यभर क्षणाक्षणाची संगत म्हणजे मैत्री
सुखः दुखात एकत्र भिजलेली नाती म्हणजे मैत्री
ठेचकाळून पडतांना सावरणारा हात म्हणजे मैत्री
पहिल्या पावसात ओल्या मातीचा सुगंध मैत्री
रणरणत्या उन्हात फुलणारी गुलमोहर मैत्री
अव्यक्त भावनांना मुर्त रूप देण म्हणजे मैत्री
शेवटच्या प्रवासात रेंगाळणाऱ्या आठवणा म्हणजे मैत्री
जन्मातरीच्या साथीचं आश्वासन म्हणजे मैत्री
निखळ, निरलस, निरपेक्षा, निराकार मैत्री
आदीपासुन अंतापर्यंत शब्दनिर्बंध अशी...
फक्त मैत्री.... फक्त मैत्री.

- सुषमा चव्हाण

सुविचार

- पारखून घेतल तर कोणी आपल नसत...
समजुन घेतलं तर कोणीच परक नसत....
- लाईफ मध्ये चार पुस्तक कमी शिका पण
"माणसं" ओळखायला शिका
- स्वभावातील गोडीने आणि जिभेवरील
माधुर्याने माणसे जोडली जातात.
- डोके शांत असेल तर निर्णय चुकत नाहीत
आणि भाषा गोड असेल तर माणसं तुटत नाहीत.
- निर्बलांना रक्षण देणे हीच बलाची खरी सफलता होय.
- विषय किती वाढवायचा कुठे थांबवायचा व
कुठे दुर्लक्ष करायचं हे ज्याला जमते
तो जगातील कुठल्याही परिस्थितीवर
मात करू शकतो..
- कोणाजवळही स्वतःचे दुःख बोलतांना फार
विचारपुर्वक बोला कारण माणसं अशीही
आहेत की जी रडून ऐकतात आणि जगाला
हसून सांगतात...
- माणूस पडतो तेव्हा त्याच्यावर हसणारे खूप असतात.
पण जेव्हा तोच माणूस उठण्याचा प्रयत्न करतो
तेव्हा त्याला हात द्यायला कुणीच नसतो.
- जिवनात कोणतीही गोष्ट गरजे पेक्षा जास्त मिळाली
की ती विष बनते, मग ती ताकत असो गर्व असो
पैसा असो भूक असो...
- जो मनाला जिंकतो तो जगालाही जिंकू शकतो
- आयुष्य जर तुम्हाला मागे खेचत असेल
तर तुम्ही नक्की पुढे जाणार आहात
कारण धनुष्याचा बाण लांब जाण्यासाठी
आधि मागे खेचावा लागतो.
- नात्यांच गणित एकदा भावनेत अडकलं की ते
शब्दातुन सोडवणं कठीण असतं
- मनुष्य हा स्वभावतः एक राजकारणी प्राणी आहे.

- भाग्यश्री सं. नांदुरकर

सुविचार

- जिवनाच्या अनुभवातून सुविचाराचा जन्म होतो
- ज्याच्या स्वतःवर सत्ता आहे तोच खरा राजा आहे
- जो आपल्या आई-वडीलांना कधीही विसरू शकत नाही तो कधीही वाईट मार्गाला जाणार नाही.
- निश्चित ध्येय, दुर्दम्य इच्छाशक्ती वृध्निर्धार व अविरत प्रयत्न असल्यावर यश हमखास मिळते.
- गर्वामुळे ज्ञानाचा स्तुतीमुळे बुद्धीचा आणि स्वार्थामुळे प्रतिष्ठेचा नाश होतो.
- मनावरचं ओझं कमी करायचे असेल तर अश्रुंना गळू द्या, जिवनात खर सत्य समजून घ्यायचं असेल तर संघर्षाला तोंड द्या.

- पायल अ. कांडलकर

मैत्री

एका सुंदर नात्यावर पु.ल. देशपांडे यांनी लिहलेली..

मैत्री कविता

मैत्री एक सोपी व्याख्या आहे

रोज आठवण यावी असं काही नाही

रोज भेट व्हावी अस काही नाही

एवढच कशाला रोज बोलणं व्हावं असही काहीच

नाही. पण मी तुला विसरणार नाही ही माझी

खात्री आणि तुला याची जाणिव असणं ही

माझी मैत्री शेवटी काय ही भेटी नाही झाल्या

तरी गाठी बाणं महत्वाच, ज्यांनी हे जाणलं

त्यांनी माणसातलं माणुसपण जाणलं

अशा सगळ्या माझ्या मित्रांना शुभेच्छा

ही नाती टिकवा आणि आयुष्याचा आनंद घ्या

- पायल अ. कांडलकर

माँ

बालक के होठो पर प्रभु का दुसरा नाम है माँ
माँ अर्थात माफ करना । माँ अर्थात क्षमा करना ।
माँ अर्थात कृपा करना । माँ अर्थात वरदान देना ।
माँ अर्थात बलिदान देना । माँ का अर्थ शब्दकोष
मे नही, परंतु जीवन कोष मे मिलता है
संपूर्ण विश्व जब सजा करता है
तब माँ माफ करती है । - नेहा पांडे

चारोळी

संध्याकाळी निराश होऊ नका आयुष्य पहाटेचे
आहे, सुर्यासारखे बाहेर येत रहा, जर तुम्ही एका
पायावर थांबलात तर तुम्ही थकाल योग्य मार्गावर
हळू हळू चालत रहा.

प्रयत्न करूनही कधीही हार मानु नका
मनापासून निराश होऊ नका हवामान काहीही असो,
नेहमी वाढत रहा प्रत्येक वेळी मुंगीला मजला
मिळाल्यावर तो पडतो अडचणीपासून पळ काढणे
सोपे आहे प्रत्येक पैलू ही जीवनाची परिक्षा असते
ज्यांना भिती वाटते ते आयुष्यभर जगत नाहीत.

विवेक जिवंत ठेवा कबिर जिवंत ठेवा जरी आपण
सुलतान झाला तरी फकीराला हृदयात जिवंत ठेवा
जीवनात सर्वकाही गमावल्यास परंतु पुन्हा
जिकण्याची आशा जिवंत ठेवा.

काही फोडण्यासाठी दगड मारणे आवश्यक नाही
स्वर बदलल्यामुळेही बरेच काही तुटले आहे.

जीवन खुप काही शिकवते, अधी ते हसवते कधी
ते ओरडते परंतु जे लोक कोणत्याही परिस्थितीत
आनंदी आहेत आयुष्य त्यांच्या पुढे झुकते
आपण शब्दांना स्पर्श करू शकत नाही.

मात्र आपल्या मनालाही स्पर्श करण्याची ताकद
शब्दात आहे.

- यास्मिन चाऊस

कविता

जिवनातील एक प्रसंग सांगतो तुम्हाला एन.एस.एस
च्या कॅम्प ला आलो याची संधी मिळाली आम्हाला
येथे येऊन शिकलो आम्ही जिवनाच्या जबाबदाऱ्या
आई- बहीण किती कष्ट करतात याच्या जाणीव झाल्या
साऱ्या शिक्षकांचे मार्गदर्शन लाभले आम्हाला भावि
जीवनात करीन उपयोग याची हमी देतो तुम्हाला येथे
येऊन केली आम्ही मौजमस्ती फार, जिवनातील हे
क्षणध मी कधिच नाही विसरणार

- शरद गजानन खंडारे

मैत्री

मैत्री ही नसते दोन व्यक्तींची असते ती खऱ्या
शब्दांची नसतो रंग तीला गोरा सावळा गरीब श्रीमंत
नसतो वेगळा आकाशासारखी विशाल असते सुखात
साथ देणारे जग सारे असते पण दुःखात साथ देणारी
मैत्री असते. कधी ही न संपनार प्रेम म्हणजे मैत्री ना मी
ना मी पण असतं नदीच्या पाण्यासारख निर्मळ असतं ना
दिखावा ना खोटेपणा असतं मैत्रीच नात हे मनापासुन
असतं.

- रूपाली रा. शिरनाथ

माकड

एकदा माकड शाळेमध्ये आले
गुरुजींना म्हणाले शाळा शिकतो
शाळा शिकतो ! गुरुजी म्हणाले
सांग बाई किती चौक आठ
माकड बसले खाजवित डोके
तेवढ्यात झाले सुट्टीचे ठोके
गुरुजींना आला राग गुरुजींनी
घेतली छडी माकडाने मारली उडी

- रूपाली रा. शिरनाथ

सुविचार

- शरिराला श्रमाकडे, बुध्दीला मनाकडे आणि
धेयाला भावनेकडे वळविणे म्हणजे शिक्षण.
- शिक्षक जीवनाचे दार उघडत असतो तर
विद्यार्थ्याला त्यातुन प्रवेश करायचा असतो.
- कबुतराला गरूडाचे पंख लावता येतीलही
पण गगण भराचीच वेड रक्तातच असावं लागत,
कारण आकाशाची ओढ दत्तक घेता येत नाही.
- छोट्या छोट्या चुकांमुळे नका सोडू आपल्यांची
साथ, आयुष्य निघुन जातं.
- आपल्यांना आपल करता करता, जी व्यक्ती
तुमच्या प्रगतीवर जळते त्याचा तिरस्कार
कधीच करू नका, कारण ती व्यक्ती स्वतःपेक्षा
तुम्हाला उत्कृष्ट व्यक्ती म्हणुन जळत असतं
- जे काही दिसतय त्या सगळ्यावरच विश्वास
ठेवायचा नसतो. कारण मिठ सुध्दा सारखेसारख
दिसत असतं.
- जेव्हा कोणी तुमची आठवण गरज पडल्यावर
काढतात, तेव्हा वाईट वाटुन घेऊ नका कारण
मेनबत्तीची आठवण अंधार झाल्यारच येते.
- डोळ्यातुन पाणी येऊ नये म्हणून काळजी घेता
तशी काळजी नळातुन पाणी वाया
जाऊ नये म्हणुन घ्या.

- अभिलाषा वानखडे

सुविचार

“ अनुभव हाच या जगात सर्वश्रेष्ठ शिक्षक ”
अनुभवामुळे मिळणारे ज्ञान हे दिर्घकाळ टिकणारे
असते. स्वतःच्या अनुभवातून आपण जे शिकते ते
कधिच विसरत नाही, अथवा त्याची पुनरावृत्ती करत
नाही म्हणुन,

“ अनुभव हाच या जगात सर्वश्रेष्ठ शिक्षक आहे ”

- शरद खंडारे

दुष्काळ

भेगाळलेली जमीन, केविलवाणी चेहरे
पाण्यासाठी वणवण, हिंडतात लोक सारे
होई जिवाची काहीली नाही पोटभर पाणी
७२ च्या दुष्काळाची येती आम्हास आठवणी
कोरड्या नद्या-विहीरी रिते हंडे चोहीकडे
सान्या महाराष्ट्रात पाण्याचा दुष्काळ पडे
हिरव्या चारा-पाण्यासाठी, हंबरून ओरडे गाय
आया-बाया विहीरीत पडे, घसरून पाय
मावळती भाविकता, निष्ठा ठेवुनी गहाण
रिकामेच देवालये, त्याच आहे फक्त मुर्ती छान
हे देवा एकचि मागणे, सद्बुद्धी दे आम्हास
सदा पर्यावरणाचे, संवर्धन करण्यास
- रूपाली रा. शिरनाथ

आयुष्य

जन्म आणि मृत्यू यातील थोडं-फार
अंतर म्हणजे आयुष्य.....
देवाने दिलेली सुंदर भेट
म्हणजे आयुष्य.....
आईच प्रेम आणि बापांचा लाड
म्हणजे आयुष्य.....
मित्रांशी मस्ती आणि रूसवा
यांची सुंदर सांगळ म्हणजे आयुष्य.....
इच्छांचा डोंगर आणि प्रयत्नांची
पराकाष्ठा म्हणजे आयुष्य.....
जन्मापासून मरेपर्यंत घेतलेला
क्षणभर विसावा म्हणजे आयुष्य.....
- निकीता देशमुख

गुरु

गुरुच आहे ईश्वर
गुरुच आहे परमेश्वर
गुरु झिजतो चंद्रणापरी
प्रत्येक पुरस्काराचा तोच
खरा मानकरी

गुरु आहे ज्ञानाचे भांडार
गुरुने दिलेल्या प्रत्येक शब्दाचा
शिष्याने करावा अंगिकार

गुरु सारखा जगात
कुणीच नाही दुसरा
जगातल्या प्रत्येक गुरुला
माझा मानाचा मुजरा

- प्रतिका बाळकृष्ण मनवर

सुविचार

दुसऱ्याचा तिरस्कार करणे म्हणजे
स्वतःचा आत्मा दुखावणे होय.
जो नेहमी सत्याच्या मार्गाने चालतो,
तो कधीही मागे पडत नाही.
अहंकार आणि लोभ हे माणसाच्या
दुःखाचे सर्वात मोठे कारण आहे.
नम्रता हा माणसाचा खरा दागिणा होय.
गरीबीत वाटणारे समाधान हे खऱ्या श्रीमंतीचे
लक्षण आहे.
अपयशाच्या कठीण खडकाखालीच
यशाच्या पाण्याचा झरा असतो.
केवळ प्रार्थना करण्यापेक्षा निरपेक्षपणे सेवा
करणारा अधिक पुण्यवान असतो.
अनुभवाने मुखही शहाणा होतो पण
अनुभवातून जो शिकत नाही तो महामुर्ख
आत्मविश्वास हेच संरक्षणाचे साधन आहे.
शरीर पाण्यामुळे, मन सत्यामुळे व
आत्मा ज्ञानामुळे पवित्र राहतो.
- भारती लव्हाळे

गरीबी

गरीबी मी खूप जवळून पाहली
श्रीमंती मला पाहूनच पळाली ॥
गरीबीचे चटके मला खूप लागले
चटक्यांनी मला खुपच रडविले ॥
पण मला मीच सावरले होते
गरीबाला मी मुळीच घाबरत नव्हते ॥
माणुस म्हणून जगण्याचे ध्येय मी ठेवले
अग्नी परिक्षेतून पास होत गेले ॥
हसत खेळत जीवन जगत होते
संसाराच्या वेलीला मी फुलवत होते ॥
तेव्हा मला वाटले की माणुस गरीब नसते
जगाने फक्त गरीबीला हिनवले होते ॥
बोध : जो कधी कोनाच्या दारी जात नाही
कोनाची उसणवारी करत नाही
तोच जगात 'खरा श्रीमंत'

- रूतुजा तुलशिदास खोत

आयुष्य

किती क्षणांचं आयुष्य असतं
आज असत तर उद्या नसतं
म्हणूनच तर हसत हसत जगायचं असतं
कारण इथं कुणी कुणाच नसतं,
जाणारे दिवस जात असतात
येणारे दिवस येत असतात
जाणाऱ्यांना जपायच असतं
येणाऱ्यांना घडवायचं असतं आणि
जीवनांचं गणित सोडवायचं असतं
यालाच आयुष्य म्हणायचं असतं

- अनु खंडारे

स्कुल की यादे

याद आते है वो प्यारे प्यारे स्कुल के दिन ना
जाते थे कभी स्कुल अपने दोस्तो के बिच
कैसी थी वो दोस्ती और कैसा था वो प्यार
एक दिन कि जुदाई से डरते थे जब आता
था रविवार चलते चलते पत्थरो पर मारते थे
ठोकर कभी हस कर चलते थे तो कभी चलते
थे रोकर कंदे पे बाँग लिए और हात में लेकर
बॉटल पानी किसे पता था बचपन की दोस्ती को
बिछड देगी ऐ जवानी याद आते है वो डंक से रंगे
हुए हात क्या दिन थे वो जेब से मिलकर
करते थे लन्च, साथ छुट्टी की घंटी बजते ही
भाग कर क्लास से बाहर आना फिर हसते हसते
सभी दोस्तो से मिल जाना काश वो बचपन आज
फिर वापस लौट आए और सब दोस्त आज भी
मुझे वापस मिल जाए परिंदो को नही दी जाती
तालीम उडने की वो खुद ही तय करते है मंजील
आसमानो की जो रखता है काबिलियत अपने
पंखो पर उन्हे नही होती है परवाह गिर जाने की.....
- ऋतुजा तुळशीदास खोत

बलीदान

नक्षलवादी, दहशतवादी म्हणजे मानवतेचा शाप
ठेचून काढले पाहिजेत, हे प्रचंड विषारी साप

कितीही करा चर्चा त्यांच्याशी
वेगळे काही घडणार नाही
कुत्र्याच शेटूत घातल नळीत
तरी ते सरळ होणार नाही

कित्येक जवान शहीद झाले
पण बलीदानाचा काय फायदा ?
कोणीही हिम्मत करणार नाही
असा कठोर असावा कायदा

कारवाईच्या आश्वासनांचा
चोथा झाला चावून चावून
न्याय मिळेल का बलिदानाला
केवळ दोन मिनिटांची श्रध्दांजली वाहून ?

- मोनिका गावंडे

आई

गुलाबी छटा आणि जाई जुई ।

आहे अगदी अशीच माझी आई ।

रूपाने गुणाने सुंदर आहे ती ।

माझ्यासाठी माझी मिसवर्ल्ड

मिसयुनिवर्स आहे ती।

माझे विचार माझी श्रध्दा आहे ती ।

'आ' म्हणजे आत्मा आणि 'ई'

म्हणजे ईश्वर अशा महान शब्दाने

मिलन आहे ती । काटा रूतला जर मला ।

जखम तिला आधीच होई ।

लागले जर मला काई ।

दुःख मात्र तिला होई ।

असे जे शब्दात सांगता येत नाही ।

जे चित्रात रेखाटता येत नाही ।

ते म्हणजे आई ।

- सररीन अली

चारोळी

होळ्यात माझ्या पाणी बघतो तुझी वाट आई

भाकरीच्या पीठासाठी तु फिरली दिशा दही

भिजविले पीठ मायेने भाकरीची तुला घाई

कधी घामाचे थेंब ते कपाळावर दिसले नाही

भरविलास प्रत्येक घास मला प्रेमाने आई

तुझ्यासाठी तुकडाही उरला नाही

“ हिंदु, मुस्लीम, शीख, ईसाई ”

उदरी तुझ्या अंकुरपणे हीच पुण्याई

ओढणी असे अम्मा, पदर असे ती आई

म्हणून म्हणतो, कुणाचीही जात वेगळी नाही

“ तुझ्या विशाल हृद्याला, माझे शत शत प्रणाम

तुझ्यासाठी एक समान रावण आणि राम

देव नाही दिसला मज कधी देवान्यात

तुझ्या चरणी परंतु, गवसले चारही धाम ”

- सररीन अली

वंशाचा दिवा

प्रत्येकाला हवा वंशाचा दिवा

मुलगी नको म्हणून घेतात पटेल तो दावा

मुलगा झाला तेव्हा वाटतात पेडे

मुलगी झाली म्हणून नाकतोंड मुरडे

स्त्रीवरच आज सर्व जग चालते

घराला घरवण स्त्रीमुळे येते

प्रत्येक क्षेत्रात आज स्त्री आहे पुढे

राष्ट्रपती होण्याचा सुध्दा मान तिला मिळे

पती, पत्नी दोघांनाही मुलगाच हवा

म्हातारपणी करते तो आपली सेवा

पण माझ्या बंधू भगीर्नानो एक लक्षात ठेवा

म्हातारपणी दाखवितो तुम्हाला वृध्दाश्रमाची हवा.

- सिरसार प्रगती

आठवणीचे क्षण

काय माझ्या मायभूतीत पेरले हे रण
विसरता विसरेना २६-११ चे क्षण
मुंबईत घुसले पाकिस्तानी अतिरेकी
दुर्लक्षित होती भारतीय खाकी
फायदा घेऊन गर्दीचा
धाक नव्हता कुण्या वर्दीचा
अंधाधून केला गोळीबार
जिकडे- तिकडे रक्ताची धार
सगळीकडे झाले तिचे वातावरण ॥१॥
विसरता विसरेना २६-११ चे क्षण....
मुंबई तर होती भारताची शान
देशासाठी होंता त्याचा मोठा योगदान
न जाणे, कोण कसे लागले ग्रहण
मुंबईच्या वाटी आले वेगळे वळण
भारतीय संविधानाचा होता तो दिन
अतिरेकी सोबत घेऊन मरण
विसरता विसरेना २६-११ चे क्षण....
शांततेचे केले त्यांची विभाजन
विस्कळीत झाले होते जनजीवन
मुंबईची जनता झाली हैराण
निरपराधी माणसाचे गेलेत प्राण
शहीद ही झाले भारतीय जवान
उठतेय कळ येतो दाटून
गळतात डोळे अश्रू करुण आठवण
विसरता विसरेना २६-११ चे क्षण....
संकलन - सोनाली मेहसरे

जीवन

जीवन जगतांना खूप काही सोसावं लागतं
ओठावरील हास्याने डोळ्यातील
पाणी नकळत लपवावं लागतं..
स्वतःला विसरून इतरांना सावरावं लागतं,
आणि इतरांना सावरतांना
त्यांच्यात सखोल शिरावं लागतं
हवे असेल काही तर त्याला विसरावं लागतं
कारण इतरांच्या विचारात गुरफटून जावं लागतं.
इच्छा नसतांना देखील कधी हसावं लागतं
कारण समोरच्याच्या भावनांना जपावं लागतं...
जरी आली संकटे तरी त्यांनी झेलावं लागतं
कारण कितीही झालं तरी इतरांसाठी का होईना
जीवन हे जगावं लागतं....

- अनु खंडारे

सुविचार

हरलो म्हणुन थांबू नको
युध्द अजुन संपलेले नाही
झुंजण्याची आस मनी ठेव
तु अजुन जिकलेली नाहीस
काही केल्याशिवाय जय-जयकार
तुझा होणार नाही
मग सांग तु स्वतःला
मी जिंकल्याशिवाय राहणार नाही
ध्येयप्राप्तीसाठी अतोनात प्रयत्न करते
जगाने मला वेडं म्हटलं तरी चालेल
कारण वेडेच लोक इतिहास घडवतात आणि
हुशार लोक तो इतिहास वाचतात
जर माझा दिमाग त्याची कल्पना करू शकतो
जर माझा आत्मा त्यावर विश्वास ठेवू शकते
तर मला माहित आहे मी ते मिळवू शकते.
- ऋतुजा तुळशीदास खोत

THOUGHT

*If You Want to Cultivate
Cultivate good Habits
If You Want to Cry
cry for justice
If You Want to share
share your time
If You Want to help
help the poor
If You Want to forgive
forgive your for
If You Want to play
play the best role
If You Want to love
love your enemies
If You Want to Learn
Learn how to love
" I Want to do Big anything in my life "
If My minds can concive it
If my heart can belive it
I Know I can achieve it*

THOUGHT

*"without Meditation We can't
success our self in education*

WHAT IS TEACHER

*Teacher is like a candle which burnes itself for
giving height to other A teacher is a great
personality who can give birth to a nation
it is a teacher who makes a person
to face the struggle of life in life your
first great teacher is your mother your
teacher will be many in numbers but
the real teacher is your own wisdom for
finding success in
your life*

*Experience can play a role of a teacher
in a few words teacher is*

*T = truthful
E = Efficient
A = Affectionate
C = Careful
H = Honors
E = Energetic
R = Regular in nature
- Vaishnavi Hirulkar*

माझी आई

*हाकेला ओ देणारी आई ॥
भुकेला घास भरवणारी आई
दुःखात धैर्य देणारी आई
यशात कौतुक करणारी आई
जिकडे तिकडे दिसते माझीच आर्त
अशी माझी गुणी आई रूसली का ग ?
आम्हाला सोडुन दुर निघुन गेलीस का ग
एकदा तरी येता आई भेटिला
पाठीवरून मायेचा हात फिरवायला, त्रास
मुळीच देणार नाही मी तुला
एकदा तरी मायेला पाझर का नाही फुटला
अशी कशी तुला चाहल नाही लागली
काळाने तुझ्यावर काय जादु केली
आम्हा लेकरांची छत्र सावली हिरावून नेली.
- वैष्णवी हिरुळकर*

सुविचार

ज्ञानाचा प्रकाश पसरला की, पापाचा
अंधकार नाहीसा होतो.
शिक्षणाचे ध्येय हे जीवन पावित्र्य, शुध्द
श्रध्दाशील बनवते
दुसऱ्याला जिंकुन घेण्यासाठी आधी स्वतःला
जिंकुन घ्यावे लागते.
इतिहास आपोआप घडत नसतो. तो जिद्दीने
घडवावा लागतो.
दुसऱ्याला मदत करण्याची उत्स्फूर्त प्रेरणा
ज्याच्या हृदयात आहे त्यालाच
टिका करण्याचा अधिकार आहे.
चुकातुन जो शिकतो त्याचीच प्रगती होते.
सतत कार्यरत असणे हाच खरा नैसर्गिक नियम आहे.
वक्तशीरपणा म्हणजे यशाची गुरुकिल्ली होय.
चढ यशस्वीपणे चढुन जाण्यासाठी प्रारंभी
वेग मंद असावा लागतो.
आत्मविश्वास हेच संरक्षणाचे साधन आहे.
- अभिलाषा वानखडे

आसवे

आसवे असतात आनंदातही
आसवे असतात दुःखातही
आसवे येतात लग्नातही
आसवे येतात मरणातही
आसवे तुझ्यातही
आसवे माझ्यातही
आसवे साचातच
आसवे जगातही
आसवे येतात जन्म घेतानाही
आसवे येतात स्वर्गी जातांनाही
नकळत सांगुन जातात काहीतरी
क्षणाक्षणाने भेटतात कधि कुठेतरी

- गीता ठाकरे

सुविचार

- * ध्येय जसे पवित्र त्या मानाने आपले प्रयत्नही
प्रखर असले पाहिजेत.
- * ज्याच्याजवळ सुंदर विचार असतात तो कधिच
एकटा नसतो.
- * प्रार्थना हाच अहंकार नाशाचा उत्तम उपाय आहे.
- * वाहतो तो झरा, थांबते ते डबके डबक्यावर
डास येतात, झऱ्यावर राजहंस.
- * जगाशी प्रामाणिक राहण्यापेक्षा आधि स्वतःशी
प्रामाणिक राहा.
- * सहनशिलतेसारखा दुसरा गुण नाही जो सहन
करतो तोच टिकतो
- * जिवनाचे नंदनवन करण्याचा एकच मार्ग आहे,
तो म्हणजे परिश्रम
- * तुला वजा केल्यावर बाकी काही उरत नाही
कारण तुझ्या शिवाय मी आयुष्य मानत नाही
- * जीवनात आलेल्या दुःखांना घाबरायचे नसते
कारण दुःखाशिवाय जीवचात रंगत नाही.
- अश्विनी टाले

कविता

सुचले काही शब्द, जुळल्या काही ओळी
जोपासला माझा छंद आणि लिहली एक चारोळी
कधी आधाराची काठी
तर कधी हृदयाच्या मिठी
जिथे शब्दांच्या गाठी
तिथे आपली कविता मराठी

- भाग्यत्री. सं. नांदुरकर

चारोळ्या

पक्षी ते झाडावर गाणे गातो
आहे झाडच दुसरे पुन्हा त्या गाण्यात
पक्षी जे झाडावर गाणे गातो
गाणे हवे बंडाचे, साखरदंडाचे
भयंकर छळाचे, छळाताही बळाचे
गाणे गुप्त त्यागाचे, अचात शौर्याचे
अतिकोमल मनाच्या कणखर कृतीचे
अशा एखाद्या तळ्याच्या काठी बसुन
राहावे मला वाटते
जिथे शांतता स्वतःच निवारा शोधित
टाकुन आली असते.
क्षणाक्षणाचे मणी तुटुन ओघळते माळ
आधी रंग नंतर अंग पुढे सगळाच जाळ
- तृप्ती जाधव

आठवणीने दे

चांदणे पांघरलेले आकाश नाही मागत
तुझ्याकडे, क्षितीजावर लुकलुकणारा एक
तारा मात्र आठवणीने दे, बेभान कोसळणारा
मुथत पाऊस नाही मागत तुझ्याकडे, श्वासात
दरवळणारा ओल्या मातीचा सुवास मात्र
आठवणीने दे... !
बेधुंद करणाऱ्या रातराणीच्या बहर नाही मागत
तुझ्याकडे जातांना एक मोगऱ्याची कळी मात्र
आठवणीने दे उसळणारा...
दऱ्या नाही मागत तुझ्याकडे
माझ्यासाठी चुकलेला एक ठोका मात्र
आठवणीने दे...

- नेहा यादनाथ पांडे

आई

आई सारख प्रेमळ जगी कुणी नाही
ती नसली तर जगी माया नाही
तिच्याविना जीवन जगावे कसे
आई विना जीवनाला आकार नाही
तिच्या प्रेमापुढे सारं फिकं असतं
तिच्या मायेने सार जग हसतं
मुलांसाठी आई राबराब राबते
स्वतःवरही तीच लक्ष नसते
आई घरात नसली की करमत नाही
तिच्या मायेची सर कुणी करीत नाही
तिचं प्रेम इतक अफाट असत
आपल्या मुलामध्ये तिला सार जग दिसत
आई दिसताच सर्वांच्या चेहऱ्यावर हसु दिसत...
- पायल कांडलकर

मैत्री

मैत्री नको फुलासारखी क्षणभर सुगंध देणारी
नको सुर्यासारखी सतत तडफडत राहणारी
नको चंद्रासारखी दिवसा न साथ देणारी
नको सावलीसारखी सतत पाठलाग करणारी
मैत्री हवी अश्रुसारखी सुःखदुःखात साथ देणारी
मैत्री हवी विश्वासाची तोंडावरती नसावी स्तुती
संकटात साथ देण्याची नसावी तिला भिती
मैत्री हे काय असते मनातलं सगळं सांगायला
हक्काच एक स्थान असते मैत्री एक नात असतं जे
कायमचे जपायचे असते एकमेकांना सुखासाठी
आपले सर्वस्व अर्पण करायचे असते.

- शरद खंडारे

एकच

एकच चहा तो पण कटींग
एकच पिक्चर तो पण टॅक्स फ्री
एकच साद ती मनापासून
अजुन काय हवे असते मैत्रीनीकडून
एकच भुताची गोष्ट ती पण रंगवून
एकच श्रीखंडाची वडी ती पण अर्धी तोडून
एकच जोरदार धपाटा तो पण शिवी धासडून
अजुन काय हवे असते आजीकडून
एकच मायेची थाप
ती पण कुरवाळून
एकच गरम पोळी
ती पण तुप लावून
एकच आशिर्वाद
तो पण डोळ्यात पाणी आणून
अजुन काय हवे असते आईकडून
एकच कठोर वार स्वैराचाराला
तो पण मनावर दगड ठेवून
एकच सडे तोड उपदेश
तो पण घोंगऱ्या आवाजातुन
ते पण आपली प्रगती पाहून
अजुन काय हवे असते वडीलांकडून
सगळ्यांनी खुप दिले ते पण न सांगुन
स्वर्गच जणू मिळाला तो पण बाहिली धरुन
अजुन काय हवे असते आयुष्याकडून
- सोनाली मेहसरे

पाऊस

पाऊस पाहुणा हा ।
पाऊस सखा हा ।
वर्षाव धरणीचा ॥१॥
पाऊस मित्र हा
शेतातल्या पिकांचा
पाऊस मंत्र हा
रावणाचा हाताचा ॥२॥
पाऊस विधाता हा
मातीतल्या बीजांचा ।
पाऊस अन्नदाता हा
कोवळ्या अंकुराचा ॥३॥
पाऊस चित्रकार हा
हिरव्या स्वप्नांचा ।
पाऊस सौदागर हा
शेतकऱ्यांच्या नशिबाचा ॥४॥

- भाग्यश्री वरोकार

तुझे अस्तित्व

या थंडीच्या गारव्यात
मला तुझी चाहल येते
समुद्राच्या लहरींमध्ये
तुझ्या येण्याचा भास येतो
बागेतल्या फुलांच्या सुगंधात
मला तुझा गंध येतो
पौर्णिमेच्या चंद्रबिंबात
रूप तुझे दिसते
वृक्षांच्या छायेत
अस्तित्व तुझेच जाणवते
- वैष्णवी वाकोडे

सुविचार

- * चांगल्या पुस्तकांसारखा उत्तम मित्र दुसरा कोणताही नाही.
  - * कामात वेळ घालवा यशाची गुरुकिल्ली आहे.
  - * पुस्तक प्रेमी मनुष्य अत्यंत श्रीमंत व सुखी असतो.
  - * संकटांना जिद्दीने तोंड देणे याचेच नाव बुद्धिमत्ता.
  - * आई आणि मातृभुमी यांचे श्रेष्ठत्व स्वर्गाहून अधिक असते.
  - * शरीर पाण्यामुळे, मन सत्यामुळे व आत्मा ज्ञानामुळे पवित्र राहतो.
  - * सत्यापेक्षा श्रेष्ठ असा धर्म नाही.
  - * चिंता ही सर्व प्रकारच्या सौंदर्याचा व स्वास्थाचा शत्रु आहे.
  - * ज्ञान म्हणजे मानवी जीवनाचे सार आहे.
  - * शिक्षण म्हणजे जन्मापासून मरेपर्यंत सर्व वातावरणाचा परिणाम.
  - * केल्याने होत आहे रे आधी केलेची पाहिजे
- पूजा शिराळे

वचनामृत

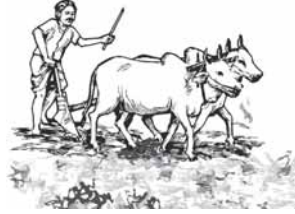
- क्रोधपूर्ण शब्दांसारखे दुसरे
तीक्ष्णतम खडूज नाही
लोभी पणासारखे दुसरे
प्राणघातक विष नाही
मनोविकारासारखी भयानक
आग दुसरी नाही
आणि अज्ञानासारखी काळीकुट्ट
दुसरी रात्र नाही
भगवान गौतम बुध्द

- अनिकेत गवई

माझा शेतकरी बाप

- माझा शेतकरी बाप
खातो चटणीभाकर
घेतो अंगावर चिंध्या
गाळतो शेतामध्ये घाम
माझा शेतकरी बाप ॥१॥
- उन्हातानात रानामंधी कष्ट
करून गाळतो घाम
अनवाणी पायांनी काटयाकुट्यात
राब राब राबतो
माझा शेतकरी बाप ॥२॥
- नाही जीवाची परवा
कर्ज काढून शेतामधील
पिकांवर करतो फवारणी
शेतामधिल पिक सुसाट्याच्या
वाऱ्याबरोबर डोलते गार
झाले हिरवे शिवार
पक्षी करतात किलबिलाट
माझा शेतकरी बाप ॥३॥
- संततधार पावसाने शेतामधिल
पिकांच्या मोडल्या माना
विनवणी करतो निसर्गराजा
नको देवु गरीबांच्या हाती करवंटी
माझा शेतकरी बाप ॥४॥

- ऋतुजा खोत

गुढी

गरीबाच्या डोक्यावरती मोळी होण चांगल
कधी कधी फकिराची झोळी होण चांगल
शत्रुच्या छावणीत फितुर होण्यापेक्षा
देशासाठी बंदुकीची गोळी होण चांगल !
कधी कधी आयुष्याची होळी होण चांगल
भुकलेल्या पोटासाठी पोळी होण चांगल
शोभेसाठी भरजरी वस्त्र होण्यापेक्षा
उघड्या मायबहीणीची चोळी होण चांगल !
ज्ञानासाठी समुद्राची बुडी होण चांगल
कधी-कधी आकाशाची शिडी होण चांगल
नारळाच्या झाडाचं फळ होण्यापेक्षा
कधी-कधी गुलाबाची कळी होण चांगल
जीवनात साखरेची गोडी होण चांगल
कधी कधी पावसाची झडी होण चांगल
विषमतेची विषारी रुढी होण्यापेक्षा
घरोघरी समतेची गुढी होण चांगल !
- प्रतिक्षा मनवर

विचारधन

- * काळजीने कार्याचा नाश होतो आणि कर्तव्याचा विसर पडतो.
- * आपल्या सुःखदुःखाची चिंता करण्यास वेळ मिळणे हेच दुःखाचे कारण होय.
- * थेंबाथेंबाने समुद्र आणि क्षणाक्षणाने जीवन बदलते जो थेंबाला ओळखतो तो, जीवन घडवितो.
- * सद्गुणाला आणि सद्गुणी माणसाला मोठे मोल आहे, त्यासाठी त्याला जपावे लागते.

यशाचे तीन मंत्र

१. तुम्हाला इतरांपेक्षा जास्त माहिती असायला हवी
२. इतरांपेक्षा जास्त काम करण्याची तुमची तयारी हवी
३. इतरांपेक्षा अपेक्षा कमी असायल्या हव्यात पायल ढोरे

आई

आई म्हणजे मंदिराचा उंच कळस
अंगणातील पवित्र तुळस
भजणात वर्णवावी अशी वाणी
वाळवंटात मिळावं अस गार पाणी
आई म्हणजे आरतीतील
लयबध्द टाळी
वेदनेनंतरची पहिली आरोळी
- मोनिका गावंडे

मी झाड बोलतोय

अहो मी झाड बोलतोय
माझे तुम्ही ऐका जरा
जर तुम्ही मला संपवलेत
तर कुटून मिळणार तुम्हाला
शुध्द हवा
पहायला मिळणार नाही
माती वाऱ्याव्दारे दुसऱ्याला धरती
नाही मिळणार गारवा
निवारा जर तुम्ही
तोडाल आम्हाला
पावसाची तर आशाच सोडा
मेघराजा थांबणार नाही आता.
- पूजा सरदार

मैत्री

जे अहितकारक आहे हयापासुन परावृत्त करणे,
जे हितकारक आहे ते करण्यास प्रवृत्त करणे व
संकटकाळी सोडून न जाणे ही मित्राची तीन लक्षणे
आहेत.

या आयुष्यात जगत असतांना सर्वांच्याच वाटेला
संकटे आणि अडचणी येतातच तर अशा लहान -
मोठ्या संकटांना घाबरून मित्राकडे मदतीसाठी धाव
द्यावी असे मला वाटत नाही, परिस्थितीशी लढण्याची
वेळ आली की, मित्राची मदत उसनी न घेता आपल्या
कडून होईल तोपर्यंत त्या संकटांशी लढावे मित्रांच्या
मध्यस्थितीची मदत उसणी मागून घेण्यास काही अर्थ
नाही अशी माझी समज आहे. शिवाय मनाला असे
वाटते की जर आपण एखाद्या मित्राकडे साहाय्य
मागीतले आणि तो देऊ शकला नाही तर आपले संकट
कायम राहणार शिवाय त्या मित्राला आपण गमावून
बसणार तेव्हा नकोच मित्राची परिक्षा पाहणे विषाची
परिक्षा पाहू नये असे म्हणतात ना ही गोष्ट असे प्रीतीची
आणि मैत्रीची या गोष्टीची परिक्षा पाहू नये एक सुंदर फूल
हाती आले की त्यामध्ये मधाचे थेंब किती आहेत हे
पाहण्यासाठी त्याच्या पाकळ्या तोडू.

- भारती लव्हाळे

आईचा वाढदिवस

मायेचा अर्थ आई तुझ्यामुळेच कळला
तुझ्यामुळेच कळले प्रसन्नतेचे महत्व
तुझ्या नुसत्या अस्तित्वात तु
सगळ्या घराला चैतन्य दिलेस आणि तुझ्या
श्वासाश्वासातुन आम्हाला जगण्याचा बळ मिळालं.

तुझ्या वाढदिवशी आम्हा सर्वातर्फे
तुला लाख-लाख शुभेच्छा !
आई, या शब्दातच सामावलं आहे,
अथांग प्रेम आणि विश्वास...
आपल आयुष्य रूजवते ती आणि
आयुष्याला आकारही तीच देते.

तिच्या विषयीची अपार कृतज्ञता कुठल्या
शब्दात व्यक्त होणार ?
तिने भरभरून दिलेल्या प्रेमाचे सार्थक
आमच्या हातुन व्हावे एवढीच सदिच्छा
तिच्या वाढदिवशी

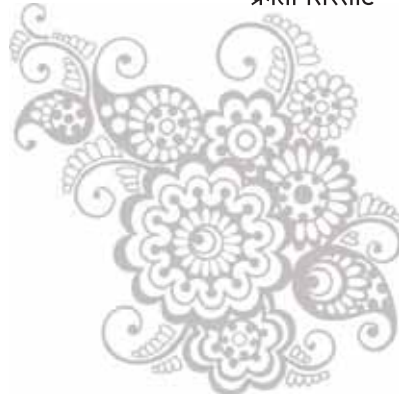
- प्रियंका वानखडे

जीवनाचे समीकरण

करून पहा वजाबाकी तु
सुख दुःखाच्या क्षणी
जुळतात का समीकरणे
मग आपल्या मनाची
माझ्या दुःखाना तुझ्या सुखानी
गुणून जरा तु पहा
येणाऱ्या उल्लसाला मग
आपल्या ..... भागून पहा
मनाची लांबी रूदी
घेवुन लक्षात
प्रेमाचे क्षेत्रफळ काढून पहा
चुकलं गणित तर त्याला
मैत्रीचा पाय देवुन तर पहा
ध्यास नाही त्रिज्या नाही
वर्तुळ तु काढून पहा
मनाची बाजू सारखी न घेता
चौरस तु काढून पहा....
- प्रगती सिरसाट

लोकगीत

विड्डल म्हणल्यात सोड रूखिमनी
माझी काठी संत आले माझी भेटी ॥१॥
विड्डल बोलती उठ रूखिमणी घाली
डाळ कावरीवरी आलं पाचशे मृदंग
नऊशे टाळे ॥२॥
सावळी सुरत नित माझ्या
ध्यानी मनी अंतकाळी
कुठ गुंतला चक्रपाणी ॥३॥
कस्तुरीचा वास अंगाला कुठला
इड्डल पांडूरंग मला सपनी भेटला ॥४॥
पाटच्या पायामंदी घाला रांगुळी
दोनी दारी इड्डल.....
माझ्या प्रभुची येते स्वारी ॥५॥
पाटच्या पारामेदी कर्णा वाजतो
कोयाळ देव इड्डलाला दह्या दुधाची आंगुळ ॥६॥
- प्रगती सिरसाट

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल

- गृहअर्थशास्त्र विभाग -

गृहअर्थशास्त्र विभागातर्फे श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय, मुर्तिजापुर येथील गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाचे उद्घाटन दि. ०६/१०/२०१८ रोजी प्राचार्य ए.पी. चर्जन साहेब यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रा.पी.पी. गवई सर यांच्या हस्ते पार पाडण्यात आला. नंतर गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाची कार्यकारीणी घोषित करण्यात आली. गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष कु. सपना कै. बैंगडे तर उपाध्यक्ष कु. सोनाली अ. मेहसरे यांची निवड करण्यात आली.

गृहअर्थशास्त्र विभागाच्यावतीने अनेक कार्यक्रम राबविण्यात आले. यात रांगोळी, स्पर्धा, सेमिनार, टाकाऊ पासून टिकाऊ स्पर्धा, आनंदमेळा, कॅसरमुक्त अभियान, सलाद डेकोरेशन, पोषण आहार सप्ताह, मतदान जनजागृती रांगोळी कार्यक्रम, अंगणवाडी भेट, हिमोग्लोबिन चाचणी अशाप्रकारचे अनेक कार्यक्रम घेण्यात आले. त्यावेळी प्रा. आर. एच. खंदारे सर, सर प्रा. यु. एम. भदे, सर प्रा. पी. पी. गवई, सर प्रा. एस. एस. डांगे, मंडम. प्रा. एस. के. शहा सर, प्रा. एन. पी. भालेराव, प्रा. जी. बी. शेंडे, सर, प्रा. डी. एच. राठोड सर उपस्थित होते.

वरील सर्व उपक्रमांकरीता महाविद्यालयातील प्राचार्य ए. पी. चर्जन सर यांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले.

S.r. No.	Department	Name of Event / Program Me	Date	Funding Collaboration	Name Guest with Details	Beneficiaries
१.	गृह अर्थशास्त्र	गृहअर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ उद्घाटन	०६/१०/२०१८	महाविद्यालय	प्राध्यापक वृंद	विद्यार्थ्यांमध्ये एकजुटता निर्माण करणे
२.	गृह अर्थशास्त्र	सेमिनार	३०/११/२०१८	महाविद्यालय	प्राध्यापक वृंद	विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे
३.	गृह अर्थशास्त्र	मतदान जनजागृती रांगोळी	१६/१०/२०१८	महाविद्यालय	प्राध्यापक वृंद	विद्यार्थ्यांमध्ये कौशल्य गुणांचा विकास करणे.
४.	गृह अर्थशास्त्र	कचऱ्यातून कला	०७/०३/२०१९	महाविद्यालय	प्राध्यापक वृंद	विद्यार्थ्यांमधील आत्मनिर्भर बनविणे
५.	गृह अर्थशास्त्र	हिमोग्लोबिन चाचणी	११/०३/२०१९	महाविद्यालय	प्राध्यापक वृंद	विद्यार्थ्यांमधील हिमोग्लोबिनची तपासणी करणे.

ठिकाण : मुर्तिजापुर

प्रा. एस. एस. डांगे

गृहअर्थशास्त्र विभाग

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल

- समाजशास्त्र विभाग -

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालयात दि. २०/१०/२०१८ रोजी समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली. या कार्यक्रमाला अध्यक्ष प्रा.जी.डी.शेंडे हे होते. अभ्यास मंडळ स्थापण्याचा उद्देश आर.एच.खंदारे यांनी आपल्या प्रास्ताविकातून सांगितला तसेच चालू सत्रात अभ्यास मंडळामार्फत कोणकोणते उपक्रम राबविण्यात येतील याची माहिती दिली. अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष कु. यास्मीन चाउस उपाध्यक्ष पुरुषोत्तम जयस्वाल सचिव कु. प्रियंका मेहसरे कोषाध्यक्ष पुर्वेश श्रीवास तर सदस्य म्हणून कु. स्नेहा सरदार, कु. शारदा गावंडे यांची निवड करण्यात आली.

समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाकडून दि. २४/१०/२०१८ रोजी पाश्चात संस्कृतीचे अनुकरण योग्य की अयोग्य या विषयावर वादविवाद स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. स्पर्धेत मोठ्या संख्येने विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. कु. प्रियंका मेहसरे हीने पहिला क्रमांक पुरुषोत्तम जयस्वाल याने दुसरा क्रमांक तर कु. स्नेहा सरदार हीने तिसरा क्रमांक पटकाविला विद्यार्थ्यांमध्ये बोलण्याची कला अवगत व्हावी या उद्देशाने स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले.

समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाकडून दि. १५/१२/२०१८ रोजी महाविद्यालयात पोस्टर प्रेसंटेशन आयोजित करण्यात आले होते. यामध्ये मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

समाजशास्त्र अभ्यास मंडळाकडून दि. ०२/०३/२०१९ रोजी महीला सक्षमीकरण या विषयावर चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले होते. सदर चर्चासत्रात करण्यासाठी प्रा.एस.एस.धांडे उपस्थित होते. अशा पध्दतीने वरील सर्व कार्यक्रमा. प्राचार्य डॉ. ए. जी. चर्जन यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आले.

ठिकाण : मुर्तिजापुर

दि. २६/०३/२०१९

समाजशास्त्र विभाग

प्रा. आर. एच. खंदारे

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल - मराठी विभाग -

माझा मराठीचा बोल कौतुके ।

परि अमृतातेही पैजा जिंके ॥

अशा शब्दात ज्ञानेश्वरांची मराठीचे कौतुक केले आहे. आमच्या महाविद्यालयात दरवर्षी प्रमाणे याही वर्षी मराठी अभ्यासमंडळ सोहळा संपन्न झाला. दि. ४ जानेवारी २०१९ रोजी संपन्न झालेल्या अभ्यास मंडळाच्या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए.पी. चर्जन सर उपस्थित होत. त्यांनी मातृभाषेचे महत्व अधोरेखित केले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक मराठी विभाग प्रमुख प्रा. एस. के. शाह यांनी केले. या प्रसंगी मराठी अभ्यासमंडळाचे कार्यकारीनी जाहीर करण्यात आली. मराठी अभ्यासमंडळाच्या वतीने सत्र २०१८-२०१९ मध्ये वक्तृत्व स्पर्धा, गटचर्चा, मराठी अभ्यासमंडळाने आयोजित केलेल्या उपक्रमातुन विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक तसेच व्यक्तीमत्व विकासासाठी फायदा झाला.

प्रा. एस. के. शाह

मराठी विभाग

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल

- भूगोल विभाग -

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालयात दरवर्षी प्रमाणे या वर्षीही २०१८-२०१९ या संत्रात भूगोल विभागातर्फे विद्यार्थ्यांन करिता विविध उपक्रम राबवण्याच्या अनुषंगाने भूगोल अभ्यासमंडळाची स्थापना १७/९/२०१८ करण्यात आली. या भूगोल मंडळाच्या उद्घाटन सोहळ्यात अध्यक्ष म्हणून प्रा. व्ही.व्ही. कपिले (शाररिक शिक्षण विभाग प्रमुख) हे उपस्थित होते. उद्घाटक अध्यक्ष स्थान भूषविले व हा कार्यक्रम राबविण्यात आला. या सत्रामध्ये भूगोल अभ्यास मंडळातर्फे खालील उपक्रम राबविण्यात आले.

१) भूगोल विभागातर्फे भौगोलिक शैक्षणिक सहलीचे आयोजन १२/०२/२०१९ रमन सायन्स सेंटर या ठिकाणी करण्यात आले. तेथील भौगोलिक घटकांचे अध्ययन करुन त्यावर एक अहवाल विद्यार्थ्यांनी तयार केला.

२) भूगोल विभागातर्फे भौगोलिक शैक्षणिक च्या वतीने Extension Activity राबविण्यात आली. त्याच प्रमाणे ०८/०२/२०१९ रोजी ब्रम्ही या गावात Extension Activity या अंतर्गत पाणी संवर्धन या विषयावर माहिती देण्यात आले.

३) दरवर्षी प्रमाणे १४/०३/२०१९ रोजी Poster Presentation घेण्यात आले.

प्रा. एन. पी. भालेराव

भूगोल विभाग

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College Murtizapur, Dist. Akola
Department of Political Science
Session 2018-19
Annual Report

During the session 2018-19, the Department of Political Science inaugurate Political Science Study Society in College on 11-11- 2018, in this Society the working committee is appointed for the Proper functioning and conduction of various activities. The President of this programme is college principal, Dr. A.P.Charjan and Chief Guest is Prof. D.H. Rathod and Prof. R.H. Khandare is Present for this function. They guided students about the effective working of the activities of the society.

During the session 2018-19 the following programmes are taken-

1. Poster Presentation by students on indian Political Thinker
2. Sanvidhan Saptah
3. Guest Lecture

These Programme are effectively conducted in college under the kind control of college Principal Dr. A. P. Charjan

The Details of the programmes conducted by the society is given below-

Sr.	Name of the Event	Funding	Date	Name of Guest	Target Benifits
1.	Inauguration of Political Science Study Society	College	11/11/2018	Prof. D. H. Rathod & Prof. R.H. Khandare	Benefitted Student to cater Knowledge
2.	Sanvidhan Saptah	College	1/11/2018 to 26/11/2018	Dr. N.D. Jambhekar	Importance of Indian Constitution
3.	Poster Presentation by Student on Indian Political Thinker	College	26/02/2019	Prof. S.S. Dhande	Academic awareness to student
4.	Guest Lecture	College	11/03/2019	Prof. M.S. Yadav Madam	Awareness of Voting

Prof. G. D. Shende
Department of Political Science

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College

Murtizapur, Dist. Akola

(Session 2018-19)

* Department Report *

DEPARTMENT OF PHYSICS

The Department of physics was established in 2001. the department offers UG program in Physics, having well equipped spacious laboratories for conducting the practical the department also conducted the various curriculum activities like projects, seminars etc, which are essential for the development of the student and the institution. The department is striving to achieve academic excellence. It is the pride of the department that the student of the department that the student score 1st class & distinction in the University Examination.

The Objectives of the department is to projecting the department as a center for Quality education, to Modernizing equipment and up-gradation of the facilities, to provide facilities and expertise for research work, to promote and motivate faculty to improve qualifications

The department has well equipped and well furnished laboratories with all modern facilities for performing fundamental and Electronics based experiments. The laboratory also has modern Optics laboratory and equipment for research work.

The department has highly qualified faculty members & enthusiastic Non teaching staff. The faculties has published and present 30 International Papers and 27 National Papers in different reputed Journals and Conferences so far. One of the faculty Members of the department regularly participate in various International & National level activities such as conferences/Seminar/ Workshops etc for upgrading their subject knowledge. in short our young faculty is quite open to new technology and they constantly strive to acquire new knowledge and skills.

Dr. S. S. Kawar

Head & Assistant Professor

Department of Physics

Shri Dr. R. G. Rathod Arts & Science College Murtizapur
Annual Society Report 2018-19
DEPARTMENT OF ZOOLOGY

For the session of 2018-19 the Zoological society has been form under the guidance of Dr. P. M. Makode Head, Department of Zoology.

Sh. S. S. Dhande was nominated as Prof- in-Charge of Zoological society for Session. The following students were nominated as office bearers of Zoological society.

President :- Ku. Anees Fataema

Vice-President :- Bhushan Thakare

Secretary :-Ku. ZIKRIYA FIRDOUS

❖ **INAGURATION FUNCTION**

Inaugural function of Zoological society was held on 17/10/2018 .For inauguration ceremony Dr. Vaibhav Thakare, Deptt. Of Zoology, G.V.I.S.H. Amravati was the chief Gust.

The Dr A. P. Charjan was President of this function, on this occasion chief guest delivered a lecturer on the topic “*Avenues for Graduates*”. Ku. Shivani Kandre conducts the program and Mr. Bhushan Thakare presents the vote of thanks.

❖ **ACTIVITYARRANGED THROUGH ZOOLOGICAL SOCIETY**

The following activity has arranged under Zoological society in year 2017-18. These are,

❖ **COLLEGE LEVEL SEMINAR ACTIVITY**

Zoological society had arranged Seminar throughout the year for enhancing the knowledge, teaching aptitude and interest towards the subject. B.Sc. Students were participated and delivered the seminar on different topics from their Syllabus. The prizes were given by Zoological society for encouraging the student.

1st Prize Ku. Ankita Bhad B.Sc.-III

2ndPrize Ku. AMRIN KAUSAR B.Sc.-II

PAPER PRESENTED

Department of Zoology has the background of research. Fifteen research papers published by Dr. P. M. Makode in national and international level, and papers are presented in Conferences.

❖ **EXTENSION**

Zoological society had arranged an Extension activity under the guidance of Head of Zoology Department, Dr. P. M. Makode and for this activity based on “**Haemoglobin and Sickle Cell Anemia Detection for school students and villagers of Shivan Bu. Of Murtizapur on dated 25/02/2019.**”

❖ **Department arrange one Day Excursion tour at Shemadoh & Kolkhas on 13/10/2018.**

SHRI. DR. R. G. RATHOD ARTS AND SCIENCE COLLEGE , MURTIZAPUR
Library And Information Resource Center
2018-19
(Annual Report)

As per the direction of the Principal of the college and President of the library advisory committee, a meeting of central committee member of library advisory committee of the college was called on 18/07/2018 in the college library. All the committee members were present for the meeting.

College Library was established in 2001. Total carpet area of library is 2560 sq ft. Library is having different section like Stack room, Separate reading room, Reference room, circulation section, newspaper reading section, staff reading room, journal section, and Librarian's room, the library rendered various user friendly services like reference service, bibliographic service, Newspaper clipping service, etc. The library has started best practices to provide effective library services like question paper of previous university examination. Newspaper cutting project for selection of books. Every year library organizes different activities such as DR. S. R. Ranganathan Birth Anniversary, Reading Inspiration Day, book exhibition, formed library reader group, new arrival displayed, best library Regular Reader Award is given to student.

OBJECTIVES OF LIBRARY AND INFORMATION RESOURCE CENTER:-

- To provide the better environment for reading.
- To develop a collection which can provide an adequate level of support to all curricular areas of the college.
- To offer professional and support service which assist in the use of the collection.
- To serve faculty and staff by providing resources and services which will assist them in their field of teaching and areas of responsibility.
- To assist students in developing library and information literacy skills

MAJOR ACTIVATES OF SESSION 2018 -19 :-

1. LIBRARY INSTRUCTION PROGRAMME:-

Library organize one week "Library Instruction Programme" on dated 28 Jun 2018 to 06 Jul 2018 For the students of B.A. (I) and B.Sc. (I) In this programme we provide the information about the rules and regulation of the library, how to search the document in library, OPAC, how to locate books on shelves, how books are arranged according to DDC, what is reference , career counseling books and its importance, rules and regulation of library etc.

---

a) Library instruction programme about DOJA, DOAB on dated 02,07,11/07/2018 to 06 Jul 2018 we provide the information about the DOAJ (Directory of Open Access Journals) was launched in 2003 at Lund University, Sweden, with 300 open access journals. Today, the independent database contains ca. 12000 open access journals covering all areas of science, technology, social science and humanities. DOAJ is a community-curated list of open access journals and aims to be the starting point for all information searches for quality, peer reviewed open access material.

b) DOAB:- The primary aim of DOAB is to increase discoverability of Open Access books. Academic publishers are invited to provide metadata of their Open Access books to DOAB. Metadata will be harvestable in order to maximize dissemination, visibility and impact. Aggregators can integrate the records in their commercial services and libraries can integrate the directory into their online catalogues, helping scholars and college students to discover the books and selected study materials.

INAUGURAL MEETING OF READER GROUP:-

The inaugural meeting of reader group was organized on dated 06 July 2018 in library In this programme. Shri U.M. Bhade ,HOD History Department, Dr. Amit S. Tankr and member of reader group, college students are present on this occasion.

3. DR. S. R. RANGANATHAN BIRTH ANNIVERSARY

On 11th Aug. 2018 we celebrated 127th "Birth Anniversary of Dr. S. R. Ranganathan" as library day on this auspicious moment Chief Guest Shri. Sager U. Deshmukh Shri. Gadge Maharaj Mission Mumbai, Mumbai, deliver guest lecture on "Gadge Maharaj Work" and Dr. P. M. Makode sir , HOD , Dept. Zoology, president of this programme Dr. Mrs. R.P. Shirast , Shri. N.P. Nitin Bhalerao , Dr. Amit S. Tankr and college student present on this occasion
B} REGULAR READER AWARD:- On the occasion of Ku. Amara S. Chaus B.Sc. (III) is awarded as Regular Reader Award year (2017-18)

4. ESSAY WRITING COMPETITION ON " SAVE THE FUEL FOR BETTER ENVIROMENT "

This competition is held on 2nd Oct. 2018, in the memory of Mahatma Gandhi Jayanti. Over all 65 essays are collected from students. In this competition

1) Ku. Punam B. Nimkande (B.Sc.. II) got first prize

---

2) **Ku. writing Yasminbi R. Chaus** (B.A. II) got second prize

3) **Ku. Shruti D. Tayade** (B.Sci.II) got third prize.

The main aim of this competition is to encourage the students toward their writing skill.

READING INSPIRATION DAY :-

on 15th Oct 2018, We celebrate "Reading Inspiration Day " Vaachan Prerna Diwas on the occasion of 86 Birth anniversary of Fr. A.P.J. Abdul Kalam, Former President of India. On this occasion, college students read the books for one hour and they shared the experience of reading books. Prof. D. P. Gaikwad, Ex HOD Department of Commerce Gadge Maharaj College, Murtizapur, Dr. R.B. Kalpande, HOD Botany Department , Prof. U.M.Bhade, HOD, History Department, Dr. Amit S. Tankr, Librarian present on this occasion. On this occasion member of library reader group, College Student and teaching staff were present.

Books Exhibition :-

Two Days book exhibition of " **New Book**" is organized on 11-12 March 2019, Book exhibition is inaugurated by **Dr. Smt. Varsha Nemade, Dentist, Talwua Hospital Murtizapur, Dr. Vidya Bharne, (Gynecologist) Lexmibai Deshmukh Hospital Murtizapur,** and teaching staff, library group members and college students are present on this occasion. The goal is to make awareness among the students on the latest books available in their subjects.

Activities of Session 2018-19

Consultancy and Extension Activity :

Department started to developed Simulation software of physics Practical's " Virtual Physics Lab " from session 2012-13 and every year department distributed this software to senior Science colleges in Sant Gadge Baba Amravati region for Freee of Cost.

Every Year department has organized an Extension activity "**Awareness Programme on Non Conventional Energy Sources**" for the villagers nearby Murtizapur city, Dist. Akola In this programme Faculties of the Department provide the information about utilization of Non conventional Energy Sources and the Projects sanctioned by Ministry of Non Conventional Energy Sources (MNES), India This year department organized programme at "Bramhi" Taq/ Murtizapur, dist. Akola, on **08/02/2019**

Lecture Series :

Every year department organized Guest lecture for B.Sc students, this year, department organized guestlecture series on "**Superconductor & its Applications** " and "**Nanotechnology & Its Applications**" for B.Sc Physics students on **8th March 2019**, delivered by **Dr. D. R. Bijwe** Assistant professor, Department of physics, **Arts, Commerce and Science college, Chandur Bazar, Dist Amravati** and **Dr. D. T. Dongare**, Associate Professor, Department of Physics, **SSKR Innani Mahavidyalaya, Karanja Lad, Dist. Washim.**

Every Year department arranged seminar on "**Post graduation opportunities after Graduation**" for B.Sc II & III Year students on In this seminar department faculty **Dr. S. S. Kawar** provide the information about post Graduation Institutes and National LeceL JAM, JEST, NEST Examination after graduation.

This Year 05 student appear for the JAM exam and 06 students appear for the JEST exam.

this year department organize the Guest lecture on **Summer Internship Programme** for B.Sc Final Year students in collaboration with **spbsofts Pvt.Lts., Akola**, on **08/02/2019**.

Physics Reference Book :

Department starts "**Physics Reference Book** " for awareness fo current trends in Physics & Technology for students.

Student Seminar and Poster Presentation competition

Every year department organized student Seminar and Poster Presentation Competition. The winners were awarded prizes.

Group Discussion :

Department organized group discussion for students on advanced topic related to syllabus and improve the personality development of second and Final Year students.

Dr. C. V. Raman Award :

Department started Dr. C.V. Raman Award to the student of subject topper in University examination for the session **2017-18, Ms. Kalpana Soge** of B.Sc III Year received this award; she secured 91% marks in Physics Subject in University Exam.

Study Tour :

Department Organized Study Tour for Final Year students every year, This Year study tour organized at **C. V. Raman Centre, Nagpur on 12 th Feb. 2019**
70 Student participated in this Tour.

Video Lecture Series :

Department arranged expert Video Lecture Series from IIT, NIT etc for B.Sc. Physics Students.

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल

- अर्थशास्त्र विभाग -

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय मुर्तिजापुर येथील अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने शैक्षणिक सत्र २०१८-१९ या वर्षामध्ये अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळाची स्थापना दि. १५/०९/२०१८ रोजी करण्यात आली या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे इतिहास विभागाचे प्रा. यु. एम. भदे तर अध्यक्ष राज्यशास्त्र विभागाचे प्रा. जी. डी. शेंडे यांची उपस्थिती लाभली तसेच प्रमुख पाहुण्यांनी अर्थशास्त्राच्या विविध पैलुंवर माहिती सांगितली तसेच या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक विभाग प्रमुख प्रा. पी. पी. गवई यांनी केले अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने दि. १०/१२/२०१८ ला बेरोजगारी एक समस्या या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धेत प्रथम क्रमांक कु. विशाखा वाकोडे या विद्यार्थिनीने पटकाविला तसेच अर्थशास्त्र विभागाद्वारे दि. ०२/०३/२०१९ रोजी पोस्ट प्रेझेंटेशन चे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये विद्यार्थ्यांसोबत गटचर्चा करण्यात आली अशाप्रकारे सत्र २०१८-१९ मध्ये अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
प्रा. पी. पी. गवई

श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय

मुर्तिजापुर जि. अकोला

(सत्र २०१८ - २०१९)

वार्षिक अहवाल

- इतिहास विभाग -

श्री. डॉ. आर. जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय, मुर्तिजापुर येथील इतिहास विभागाच्या वतीने सत्र २०१८-२०१९ या शैक्षणिक वर्षामध्ये, इतिहास अभ्यास मंडळाची स्थापना दि.१३/०८/२०१८ रोजी करण्यात आली. या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे अर्थशास्त्र विभागाचे प्रा. पी.पी. गवई, तर अध्यक्ष मराठी विभागाचे प्रा.एस.के. शाह यांची उपस्थिती लाभली.

तसेच इतिहास विभागाच्या वतीने दि. ०३/१०/२०१८ ला 'राष्ट्रपिता महात्मा गांधी' या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये परिक्षक म्हणून प्रा. डी. राठोड व प्रा.पी.पी. गवई यांनी काम पाहिले. त्याचबरोबर इतिहास विभागाच्यावतीने दि. २०/०३/२०१९ला नाणे संग्रहालयाचे उद्घाटन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा.पी.पी.गवई हे होते.

अशाप्रकारे सत्र २०१८-२०१९ मध्ये विभागाच्या वतीने विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

ठिकाण : मुर्तिजापुर, दि. २६/०३/२०१९

इतिहास विभाग

प्रा. यु.एम.भदे

**Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur
Dist. Akola**

Achievements of College Students

Ms. Pooja Yeole
Topper Student
M. Sc. I Sem I
Zoology

Ms. Poonam Mule
Topper Student
M. Sc. I Sem I
Chemistry

Ms. Ganga Lanjulkar
Topper Student
M. Sc. I Sem I
Mathematics

Ms. Arshiya Baig
Topper Student
B. Sc. I Sem I
CBZ Group

Ms. Aamrin Kausar
Topper Student
B. Sc. II Sem III
CBZ Group

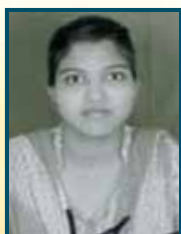
Ms. Saba Parveen
Topper Student
B. Sc. III Sem V
CBZ Group

Ms. Prachi Dhaye
Topper Student
B. Sc. I Sem I
PCM Group

Mr. Mukesh Rathod
Topper Student
B. Sc. II Sem III
PCM Group

Ms. Mithila Borkar
Topper Student
B. Sc. III Sem V
PCM Group

Ms. Gauri Kandre
Topper Student
B. Sc. I Sem I
CPM Group

Ms. Saba Ali
Topper Student
B. Sc. II Sem III
CPM Group

Mr. Shubham Sangle
Topper Student
B. Sc. III Sem V
CPM Group

**Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur
Dist. Akola**

Achievements of College Students

Ms. Shubhangi Khedkar
Topper Student
B. A. I Sem I
MLT & HIS Group

Mr. Nitin Lende
Topper Student
B. A. II Sem III
MLT & HIS Group

Ms. Ritu Mourya
Topper Student
B. A. III
MLT & HIS Group

Ms. Sonal Chopade
Topper Student
B. A. I Sem I
SOC & POL Group

Ms. Sonali Mehare
Topper Student
B. A. II Sem III
SOC & POL Group

Ms. Priyanka Mehare
Topper Student
B. A. III
SOC & POL Group

Mr. Bhushan Thakare
Best Student Science
Faculty, NSS Volunteer
& Cultural Representative

Ms. Kanchan Taral
Best Student of
College Arts Faculty

Mr. Gaurav Dhore
Best NSS Volunteer

Ms. Yasmin B Chaus
Best NSS Volunteer

Mr. Purvesh Shrivastava
Best NSS Volunteer

Ms. Amara Chause
Regular Reader Award

**Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur
Dist. Akola**

Inaugural Function of Economics Dept.

Activity by Geography Dept.

Inaugural Function of History Dept.

Library Book Exhibition

Inaugural Function of Marathi Dept

National workshop of Mathematics Dept.

Guest Lecture of Physics Department

NSS Inauguration

**Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur
Dist. Akola**

Allumni Meet 2018-19

Awarness Programme for Student

Botany Study tour at Melghat Tiger Reserve, Maharashtra

Inaugural function of Chemistry dept.

Degree Distribution Ceremony

Inaugural function of English Dept

Extension Activity at Shivan Village

Flag Hosting

**Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur
Dist. Akola**

Sanvidhan Saptah By Political Science

Inaugural Function of Home Eco. Dept.

Awarness Programme for Student

Inaugural Function of Zoology Department

**Reading Inspiration Day Organization
by Library**

Student Council 2018-19

**SHRI. GOVINDSING RATHOD SHIKSHAN PRASARAK MANDAL,
DAHATONDA'S**

शैक्षणिक संस्था

- स्व. सुनिल राठोड विद्यालय आणि कनिष्ठ कला महाविद्यालय, दहातोंडा.
- श्री. लक्ष्मण राठोड मागासवर्गीय मुलांचे वसतिगृह, दहातोंडा.
- वसंतराव नाईक विद्यालय व कनिष्ठ कला व विज्ञान महाविद्यालय हातगांव.
- सौ. दमयंतीबाई राठोड मागासवर्गीय मुलींचे वसतीगृह, दहातोंडा.
- श्रीमती सिताबाई राठोड प्राथमिक आश्रमशाळा, दहातोंडा.
- स्व. संजयभाऊ राठोड माध्यमिक आश्रम शाळा, दहातोंडा.
- स्व. अभिजीत राठोड मागासवर्गीय मुलांचे वसतीगृह, हातगांव.
- स्व. मेरासिंह बंधु गोवर्धनसिंह राठोड कला व विज्ञान उच्चमाध्यमिक, आश्रमशाळा, दहातोंडा.
- श्री. डॉ. आर.जी. राठोड कला व विज्ञान महाविद्यालय, मुर्तिजापूर.

